

usg professionals

DETAFEL VANUSG

AI in juridische processen

Legal AI transformeert de juridische sector

AI scheidt grote verwachtingen binnen de juridische sector. Terwijl veel bedrijven terughoudend blijven vanwege het prijskaartje en het ontbreken van een sluitende wetgeving, gaan steeds meer bedrijfsjuristen met AI aan de slag. Welke tools vinden ingang? Wat zijn de voordelen en valkuilen? Welke transformatie zien bedrijfsjuristen zelf binnen hun job? Tijdens onze eerste rondetafel deelden 10 juristen hun kennis en ervaring.

Niet iedereen is even optimistisch over AI in de sector; veel hangt af van de mate van concurrentie die men ervaart. Voor sectorfederaties zou het vereenvoudigen van de juridische complexiteit een fantastische boost geven aan de algemene dienstverlening. Bedrijfsjuristen verwachten veel van het automatiseren van juridisch schrijven, en de mogelijkheden van legal chatbots. Maar de advocatuur en kleine ondernemingen zien de komst van AI eerder als disruptief. Daar bestaat een grote drempel voor het delen van data, en brengt de automatisering van routinetaken het verdienmodel en het opleiden van mensen on the job in het gedrang.

Legal NLP's: voor elke jurist een copiloot

AI gaat veel verder dan het 'oude' automatiseren. Waar inhoudelijke info vandaag consulteerbaar is op basis van zoekwoorden en tags, wordt de data nu 'aanspreekbaar'. Je krijgt een persoonlijke assistent die info opdiept, antwoordt op je vragen en documenten voor je maakt.

De populairste AI-tools zijn gericht op contractanalyse en het automatiseren van juridische documenten. Door het ontsluiten en snel consulteerbaar maken van juridische infobronnen zorgt de technologie voor meer snelheid, productiviteit en nauwkeurigheid.

NLP-programma's op maat (Natural Language Processing, zoals Chat GPT) ontsluiten de data van een bedrijf of sector, maken de data bevroegbaar, en creëren teksten via generatieve AI. Zo'n AI-aangedreven tool spaart uren opzoekwerk en administratief maatwerk uit. Zo creëren legal AI-tools op basis van een modellendatabank clauses en akten in lijn met de best practices.

Ook Legal AI-chatbots kunnen rekenen op veel interesse. Ze behandelen externe FAQ's snel en accuraat, en zijn handig om de interne kennis van een bedrijf voor alle medewerkers te ontsluiten.

Er wordt gezocht naar Contract Lifecycle Management (CLM)-tools voor het automatiseren van het contractmanagement. Men streeft naar minder uitzonderingsregels en clauses, en meer standaardcontracten.

Kosten-baten: wanneer loont AI?

Het opzetten van een AI-tool is een titanenwerk: de juiste tool uitkiezen, alle nodige maatregelen nemen om te voldoen aan de wetgeving, privacy en cybersecurity, kwalitatieve data verzamelen, classificeren en voeden aan het systeem. Dan volgen test- en bijsturing rondes, tot je het gewenste resultaat bereikt. Bovendien is het erg prijzig - voor een degelijke AI-tool die op basis van de analyse van maximaal 5000 documenten juridisch contracten genereert, betaal je al gauw 65 000 euro. Maar eenmaal up and running, ondersteunt zo'n tool je legal department op de lange termijn.

De grootste meerwaarde is volgens onze deelnemers het automatiseren van routinewerk, waardoor juristen meer ruimte krijgen voor strategische taken en cliëntencontact. In een ideaal scenario bespaar je kosten en tijd, en verbetert zowel de efficiëntie en kwaliteit van de juridische afdeling, als de klantenbinding.

Als de AI-tool wordt gevoed met kwalitatieve data, kan men rekenen op de volgende voordelen:

- **Snelle informatie en beslissingen** gebaseerd op actuele gegevens
- **Verbeterde nauwkeurigheid** en eliminatie van menselijke fouten
- **Voorspellende analyses** door identificatie van trends en patronen
- **Betere besluitvorming** door snelle toegang tot relevante inzichten
- **Toegang tot meer info**, dus een grondiger inzicht in complexe zaken.
- **Eenvoudig en snel juridisch schrijven**, met een verbeterde duidelijkheid en leesbaarheid
- **24/7 beschikbaarheid** waardoor de reactietijd verkort, de productiviteit verhoogt, en de klanttevredenheid verbetert

Kwalitatieve data: het nieuwe goud

De waarde van AI staat of valt met de kwaliteit van de ingevoerde data en de bewerkingen die je er kan en mag op uitvoeren. Hier situeren zich de grootste uitdagingen.

Informatie delen kan de winstgevendheid van ondernemingen schaden. Het grootste obstakel is daarom concurrentie. Bedrijven delen enkel data als ze een gezamenlijk belang zien en er geen concurrentievoordeel door verliezen. Zo botst het delen van clauses waar specialisaties in voorkomen op resistentie van juristen en bedrijven. Het delen van kennis kan disruptief zijn, zeker in de advocatuur.

Uiteraard ligt de verwerking van persoonsgegevens gevoelig. Dit wordt grotendeels opgelost met tools die anonimiseren en pseudonimiseren. Bij pseudonimiseren worden adresgegevens, bedragen, data en namen vervangen - dus als er nog data overblijven, kan je ze niet onderscheiden van de pseudoniemen.

De nood aan schaalbaarheid zorgt ook voor een drempel. AI heeft pas een meerwaarde als er schaal is, zodat patronen in de data gevonden worden waarop je een strategie kan afstemmen. Kleine bedrijven kunnen werken met tools op basis van externe data, maar botsen op veel beperkingen voor het genereren van complexe documenten, omdat gespecialiseerde juridische data niet worden gedeeld voor de ontwikkeling van deze tools.

De wet: wie is aansprakelijk?

De AI Act identificeert hoog-risicoactiviteiten die worden verboden of aan bijkomende spelregels onderworpen. De aansprakelijkheid blijft abstract, maar we moeten ervan uitgaan dat bij fouten of nalatigheden de juridische teams die de tools gebruiken aansprakelijk worden gesteld.

Het toepassingsgebied van de AI Act zal uiteindelijk niet zo groot zijn - dat beslaat maar een stukje van ons recht. Men moet ook de GDPR, intellectueel eigendomsrecht, privacy by design etc toepassen. Daarop kan je nu al baseren bij de keuze en het gebruik van AI-tools.

De AI Liability Directive is niet finaal, maar duidelijk niet geënt op de Belgische wetgeving. Het is een richtlijn die nationale rechters zullen moeten interpreteren, waardoor die wetgeving voor een belangrijk deel nationaal zal zijn. Het valt dus te verwachten dat er geen level playing field komt in Europa op vlak van aansprakelijkheid bij het gebruik van AI. Ook het risico op gold-plating is reëel, en men moet rekening houden met de EU Whistleblowing Directive, die lidstaten in de publieke en private sector verplicht om klokkenluiders te beschermen die inbreuken op de EU-regels melden. De ontwikkelaars van AI-technologie zullen uiteraard geneigd zijn om zich te lokaliseren in de lidstaten die de minst strenge regelgeving hanteren.

Eigen AI-policy's zullen sowieso noodzakelijk zijn. Je hebt ook een verantwoordelijkheid als je je AI-model gaat trainen: welke data ga je voeden? Wat wil je eruit halen?

Sommige bedrijven stellen al een AI-policy op. Daarvoor kan je samenwerken met organisaties zoals Beltug, die knowledge sharing faciliteren en waarbij diverse bedrijven hun AI-politicijs delen ter inspiratie. Bij de aankoop van AI-tools wordt ook hr best altijd betrokken, rekening houdend met cao 39 (cao die vastlegt dat er voorlichting en overleg over de sociale gevolgen van de invoering van nieuwe technologieën moet worden georganiseerd met de werknemers).

De Data Governance Act zal duidelijkheid brengen over de grenzen van het onderling delen van data. Enerzijds staat door automatisering al veel geordende data klaar die verder ontsloten en consulteerbaar kan worden; anderzijds zijn er veel grenzen omwille van de privacy en beschermen veel grotere bedrijven hun concurrentievoordeel. Het is uitkijken wat de overheid in dit verband zal doen.

Ethiek wordt een belangrijk wettelijk luik: wat worden de grenzen qua intellectuele eigendom, vertrouwelijkheid, beroepsgeheim, privacy, ...? We verwachten dat de AI Act op dat vlak de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) zal terugschroeven naar een beperkt aantal toepassingen. Het is ook uitkijken hoeveel verantwoordelijkheid verwacht wordt van de developers. En wat de wetgeving niet afdekt, moeten bedrijven zelf opnemen in de eigen policy.

Best practices

Wie wil, kan vandaag al verantwoord met legal AI aan de slag. Hierbij speelt menselijke beoordeling en expertise een sleutelrol.

Dit leren we uit de praktijk:

- Beoordeel kritisch de tools die je wil gebruiken: hoe ze getraind zijn, welke data en algoritmen ze gebruiken. Als bedrijfsjurist moet je begrijpen hoe de tool werkt en welke risico's of bias er bestaan. Betrek altijd de DPO.
- Zorg voor trainingsdata van hoge kwaliteit. Onnauwkeurige, verouderde of bevooroordeelde data kunnen leiden tot onbetrouwbare resultaten.
- Het gebruik van AI-tools kan leiden tot het delen van gevoelige juridische informatie met derden, wat privacy- en gegevensbeveiligingsrisico's met zich meebrengt. Zorg ervoor dat de AI-tools voldoen aan de relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gegevensbescherming, zoals de GDPR en de AVG. Lees goed de DPA's na en maak tijd voor een Data Processing Impact Assessment. Kies voor Europese tools.
- Kies AI-tools die transparant zijn over hun werking en besluitvorming. Het is belangrijk dat bedrijfsjuristen de resultaten kunnen uitleggen aan belanghebbenden.
- Gebruik AI-tools als hulpmiddel en niet als vervanging voor besluitvorming.
- Investeer in continue bijscholing en training voor bedrijfsjuristen over het gebruik van AI-tools en de ethische implicaties ervan.
- Stel een eigen AI-policy op voor het gebruik van AI binnen de organisatie, met ethische normen die ervoor zorgen dat AI integer wordt toegepast. Menselijke controle blijft nodig op de volledigheid en correctheid.
- Werk samen met andere departementen waar nodig - wat mogelijk en gewenst is, moet worden afgetoetst aan wat mag en kan. Werken in interdisciplinaire teams biedt een oplossing.
- Controleer het contract met provider en onderhandel extra clausules waar nodig, zodat die zijn aansprakelijkheid niet ontloopt

Legal met AI: een blik op de toekomst

AI wordt een assistent voor research en tijdrovend routinewerk. Toch behoudt het beroep zijn intrinsieke waarde: menselijke expertise, strategisch inzicht en het vermogen om juridische context te begrijpen en toe te passen op complexe situaties kan namelijk niet worden overgenomen door AI. Het zijn de juristen zelf die AI-tools moeten integreren in de praktijk opdat hun cliënten effectiever, slimmer en op maat geholpen worden.

We zien meer interdisciplinair overleg en samenwerking. IT, legal en hr zijn maar 3 afdelingen die moeten samenzitten bij het uitrollen van AI-tools.

Een degelijk Legal Operations Management kan de processen via AI vlotter laten verlopen. Zij vormen ook de spil tussen het juridische departement en advocatenkantoren, en waarborgen het kennismanagement, zodat bedrijfsjuristen zich kunnen focussen op adviesverlening aan de klanten.

Cliëntenoverleg staat meer centraal. Bedrijfsjuristen kunnen AI-resultaten valideren en interpreteren. Zij bieden persoonlijk advies en ondersteuning, begrijpen de unieke situatie van elke cliënt en passen advies aan op maat van hun behoeften. Alleen zij hebben de finesse en het inzicht om effectief te onderhandelen.

Creatief denken mét gebruik van AI wordt een sleutelvaardigheid. Bedrijfsjuristen moeten zelf hun werk weten te vereenvoudigen en optimaliseren met de beschikbare tools.

Fact-checking en kwaliteitscontrole worden belangrijker, evenals het bewaken van ethiek. Onafhankelijkheid, onpartijdigheid, moreel correcte en gemotiveerde beslissingen zijn voor AI onmogelijk, daar is altijd de tussenkomst nodig van een persoon. AI is ook niet in staat tot menselijke interpretatie van regelgeving.

De komst van AI roept nog heel wat vragen op:

- Wie zal de jonge juristen opleiden? Vaak vormt het repetitieve standaardwerk een belangrijk deel van de leercurve. Starters verwerven daardoor inzicht en leren progressief verantwoordelijkheid te nemen in een complexe juridische omgeving.
- Wat wordt het nieuwe businessmodel? Het concept van kleine teams van gespecialiseerde medewerkers die werken met AI doet vragen rijzen over de continuïteit op de arbeidsmarkt en de nood aan upskilling en reskilling, en lijkt disruptief voor kleine ondernemers.
- Er lijkt nog een groot tekort aan vaardigheden zoals datageletterdheid, kritische analyse, bronnenonderzoek, interpretatie van data, strategisch en creatief denken
- In het onderwijs worden skills zoals kritische reflectie en bronnenonderzoek belangrijker
- Door afhankelijkheid van technologie kunnen bedrijfsjuristen essentiële juridische vaardigheden en kennis verliezen. Hoe zullen ze de balans bewaren tussen het gebruik van technologie en het behoud van expertise?
- Bij het schrijven van de technologie moet de doelgroep veel meer worden betrokken. Men zal ook de werknemersvertegenwoordigers moeten meekrijgen in het verhaal.

Er kan veel bereikt worden als je concurrentie overstijgt. Belangenverenigingen en sectorfederaties lijken goed geplaatst om de medewerking te verkrijgen van zo veel mogelijk spelers: ze zitten op het kruispunt van diverse netwerken, voelen de pijnpunten binnen de sector en zouden uit automatiseringsprocessen ook het grootste voordeel halen. Vrijwillig engagement heeft wellicht het beste effect. Daarbij engageren bedrijven zich om kennis te delen omdat ze er zelf ook de vruchten van willen plukken, en die beweging breidt uit. Maar concurrentie blijft een grote drempel.

We faciliteren de **outsourcing** en **werving & selectie** van consultants, freelancers en experts in ICT, business transformatie, research, change, HR, legal, finance & facility.

Sinds 1988

Professional staffing

>400 consultants & freelancers

HQ in Antwerpen

Netwerk van +36.000

>REKRUTEREN

- ✦ Nadenken vanuit thema's, uitdagingen in de markt vandaag & morgen
- ✦ Poolingstrategie in combinatie met groot netwerk
- ✦ Advies op maat & onderbouwd door onze expertise en marktkennis

TOOLS

- ✦ Innovatieve & kwalitatieve tools
- ✦ Combinatie van eigen (USG Easy app) en externe (Talent Insights) tools
- ✦ Optimaal kandidatenbereik

AANPAK

- ✦ Langdurige partnerships
- ✦ Wendbaar & dynamisch team van experts
- ✦ Op maat van uw vragen & behoeften

EXPERTISE

- ✦ Ervaren HR BP's met hun eigen expertise & specialisatie
- ✦ Groot, kwalitatief netwerk van multiskilled professionals
- ✦ Gemotiveerde & ervaren consultants in verschillende vakgebieden

Stefanie Bauts HR BUSINESS PARTNER

+32 (0) 3 203 41 84

stefanie.bauts@usgprofessionals.be

www.usgprofessionals.be

